



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 23888/2024
22.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле – противтужене АА из ..., чији је пуномоћник Драгана Дамјановић, адвокат из ..., против туженог – противтужиоца ББ из ..., чији је пуномоћник Милица Кнежевић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог – противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 421/24 од 19.08.2024. године, у седници већа одржаној 22.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог – противтужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 421/24 од 19.08.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 404/2023 од 29.05.2024. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле – противтужене, па је другим ставом утврђено да ће родитељско право над мал. ВВ, рођеним ...2019. године, ЈМБГ ..., самостално вршити мајка АА, а адреса пребивалишта мал. детета биће адреса пребивалишта мајке. Ставом трећим изреке, уређен је лични контакт оца и мал. детета на начин ближе описан у овом ставу изреке. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени – противтужилац да на име свог дела доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа 8.000,00 динара месечно од подношења тужбе 14.03.2023. године па надаље, док за то постоје законски услови, а најкасније до 15. у месецу за текући месец са законском затезном каматом на рачун законске заступнице мал. детета који се води код „... bank“, ближе наведен у овом ставу изреке. Ставом петим изреке, одбијен је противтужбени захтев туженог – противтужиоца да се утврди да родитељско право у односу на мал. ВВ врши отац, да је адреса пребивалишта мал. детета адреса пребивалишта оца, као и предложени начин одржавања личних односа, ближе наведен у овом ставу изреке, те да се мајка обавезе да на име свог дела доприноса децем издржавању плаћа 8.000,00 динара месечно почев од доношења пресуде па надаље док за то постоје законски услови, а најкасније до 10. у месецу за текући месец са законском затезном каматом на рачун законског заступника мал. детета, оца, на рачун ближе описан у овом ставу

изреке. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 421/24 од 19.08.2024. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог и првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за трошкове жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23 – други закон), Врховни суд је утврдио да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. ЗПП на коју се наводима ревизије указује, јер је другостепени суд оценио све битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности. Нема ни битне повреде поступка учињене пред другостепеним судом, указивањем ревидента да другостепени суд није отворио расправу и саслушао га у својству странке. Првостепени суд је био овлашћен да саслуша само једну странку уколико се друга странка не одазове позиву суда по члану 278. став 2. ЗПП, о чему је другостепени суд дао разлоге за неприхватање жалбених навода, па изнети наводи ревидента о повреди расправног начела не представљају ревизијски разлог из члана 407. став 1. тачка 2. и 3. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, у ванбрачној заједници парничних странака која је трајала од 2016. до 2023. године, рођен је мал. ВВ ...2019. године. По прекиду ванбрачне заједнице странака, мал. ВВ је остао да живи у домаћинству са мајком, а са оцем је наставио да одржава личне односе уз учешће тужиљиних родитеља јер су у то време на снази биле хитне мере заштите од насиља у породици одређене против туженог у односу на тужиљу. Тужиља је први пут туженог пријавила за насиље у породици у фебруару 2022. године, а затим у марту 2023. године због конзумације алкохола. У време трајања заједнице живота парничне странке су живе у породичној кући родитеља туженог у ..., а по прекиду заједнице живота тужена се са мал. дететом преселила у ..., у кућу својих родитеља. Тужена сада живи у ... са новим брачним партнером, његових двоје деце која су му поверена на самостално вршење родитељског права и мал. ВВ. Тужиља је мајка још једног мал. детета рођеног 2010. године у првом браку који актуелно живи у домаћинству са бабом и дедом по мајци. Мал. ВВ редовно одржава личне односе са оцем, дете је уредног раста и развоја и доброг општег здравственог стања, похађа предшколску установу и адаптиран је на групу и колектив, прихваћен од стране вршњака и има добар однос са мајчиним садашњим партнером. Тужиља је у претходном периоду била запослена са зарадом од 40.000,00 динара, а тренутно је незапослена и има намеру да започне предузетничку делатност. Тужени је стекао диплому основне школе, а 2007. године је повређен у саобраћајној незгоди, услед чега му је утврђено умањење радне способности од 60% и по основу новчане ренте остварује приход од 24.000,00 динара месечно, док других

прихода нема. Према налазу и мишљењу надлежног органа старатељства, родитељске компетенције тужиље препознате су као погодније у односу на туженог, тужиља је препозната као доминантнији родитељ који је више био укључен у старање о детету у претходном периоду, на правилан начин задовољава потребе мал. детета за основном негом, редовном исхраном, хигијеном, здравственом заштитом, интеракцијом са вршњацима и емотивном разменом и блискошћу. Тужени објективно није довео у сумњу стручност извештаја надлежног органа старатељства, да нема пропусти тужиље у старању о мал. детету и занемаривању неких од наведених потреба. Тужени на пољу личности понашања поседује карактеристике које указују на могуће насилничко поступање према супрузи и индиректно према мал. детету, своје родитељско ангажовање приказује на нереалан начин, због чега је његов исказ дат пред запосленима у органу старатељства оцењен као неаутентичан и заснован на потреби да себе заштити да сву кривицу делегира на тужиљу. Његове родитељске способности нису препознате као умањене, али је указано на могућност умањења тих способности када је реч о конзистентности, поуздању и препознавању потреба детета и то због склоности ка конзумирању алкохола, пасивној родитељској улози (која може бити снижена животном енергијом због физиолошких чинилаца). Најбољи интерес мал. ВВ је да буде поверен на самостално вршење родитељског права мајци која се континуирано стара о детету и правилно препознаје његове потребе које адекватно задовољава. Тужени је обавезан да доприноси издржавању мал. детета месечним износом од 8.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је у најбољем интересу малолетног детета да буде поверено мајци на самостално вршење родитељског права, уз уређен начин одржавања личних односа са оцем и обавезу оца да доприноси издржавању мал. детета месечним износом од 8.000,00 динара.

Врховни суд налази да је побијаном одлуком правилно примењено материјално право када је одлучено да се малолетно дете парничних странака повери мајци на самостално вршење родитељског права, уз уређен модел одржавања личних односа са оцем и обавезивање оца да доприноси његовом издржавању.

Према члану 3. став 1. Конвенције о правима детета (Закон о ратификацији конвенције Уједињених нација о правима детета „Службени лист СФРЈ“ - Међународни уговори број 15/90 и „Службени лист СРЈ“ – Међународни уговори број 4/96 и 2/97) у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су најбољи интереси детета без обзира на то да ли их предузимају јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (став 2.). Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета.

Према члану 77. Породичног закона прописани су услови за самостално вршење родитељског права тако што је у ставу 3. прописано да један родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот а нису закључили споразум о вршењу родитељског права. У спору за заштиту права

детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета по члану 266. став 1. наведеног закона, а пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима (члан 270.).

Побијана пресуда донета је у складу са наведеним одредбама Породичног закона и Конвенције о правима детета, као и елементима за процену најбољег интереса детета, које између осталог чине узраст и пол детета, зрелост детета, потребе детета (васпитање, становање, исхрана, одевање, здравствена брига и друго) и способност родитеља да задовољи утврђене потребе детета. Супротно наводима ревизије, овај суд сматра да су приликом доношења одлуке о поверавању малолетног детета и одржавању личних односа са оцем, нижестепени судови правилно проценили најбољи интерес малолетног детета у смислу чланова 6. и 266. став 1. Породичног закона, прихватајући стручно мишљење органа старатељства прибављено на основу члана 270. наведеног закона. Мајка поседује родитељски капацитет и адекватно препознаје и задовољава емоционалне, базичне и развојне потребе мал.детета, доминантнији је родитељ, препознаје улогу и значај другог родитеља и подржава редовно виђање детета са оцем, док код туженог постоји могућност умањења родитељских способности када је реч о поуздању и препознавању потреба детета и то због склоности ка конзумирању алкохола и пасивној родитељској улози која може бити снижена животном енергијом због физиолошких чинилаца. Поред тога, правилно су нижестепени судови оценили да околност што тужиљин старији син живи са тужиљиним родитељима у месту где похађа школу не компромитује родитељске способности тужиље као родитеља коме је мал. ВВ поверен на самостално вршење родитељског права.

Следом наведеног, нису основани наводи ревизије којима се оспорава садржина мишљења органа старатељства и предлог да се дете повери мајци на самостално вршење родитељског права, с обзиром да су нижестепени судови приликом одлучивања, мишљење органа старатељства да се мал.ВВ повери мајци на самостално вршење родитељског права, ценили свеобухватно у погледу битних чињеница довољних за одлуку о вршењу родитељског права и у склопу свих околности конкретног случаја. Поред тога, суд када је у питању најбољи интерес детета опредељују околности које се тичу узраста и пола детета, потреба детета, као и способност родитеља да задовољи потребе детета, што су нижестепени судови, а супротно ревизијским наводима, на правилан начин ценили и за своју одлуку дали довољне и јасне разлоге, које у свему прихвата и овај суд.

Правилна је и одлука нижестепених судова у погледу одлуке о утврђеној обавези издржавања мал.детета од стране оца као родитеља коме дете није поверено.

Осталим ревизијским наводима се непосредно или посредно оспорава чињенично стање што није дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП, ни са изузетком да се у смислу члана 403. став 2. овог закона ради о ревизији изјављеној у породичном спору за вршење родитељског права. Чињенични наводи туженог не доводе у сумњу правилност примењеног материјалног права садржаног у одредбама Породичног закона.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**